

ת"פ 51412/03/16 - מדינת ישראל נגד יבגניה מוררו

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

בפני כב' ס.הנשיאה, השופט אליהו ביתן

10 בפברואר 2019

ת"פ 51412-03-16 מדינת ישראל נ' מוררו

בעניין:

המאשימה: מדינת ישראל

נגד

הנאשמת: יבגניה מוררו

גזר דין

כללי

1. בטרם שמיעת הראיות, הגיעו הצדדים להסדר דיוני במסגרתו כתב האישום המקורי שהוגש נגד הנאשמת תוקן והנאשמת הודתה בעובדות כתב האישום המתוקן, שאלה עיקריהן:

בחודש ינואר 2016 או בסמוך לפני כן הנאשמת ואיוון מנדריצ'קו (להלן: "איוון") קשרו קשר ביניהם וכן עם גורמים עברייניים מחו"ל - שזהותם אינה ידועה במדויק למאשימה ונמצאים בליטא (להלן: "האחרים"), לבצע עבירות פשע ולסחוט באיומים כספים מקשישים דוברי רוסית המתגוררים בישראל (להלן: "הקשישים" ו"הקשר"). עובר ל-16.2.16 הצטרף לקשר אלכסנדר קובלנקו (להלן: "אלכס") וביצע יחד עם הנאשמת ואיוון 6 עבירות של סחיטה באיומים.

במסגרת הקשר ולקידומו, הנאשמת, איוון ואלכס, ביחד עם האחרים מחו"ל, הטילו אימה ופחד על קשישים המתגוררים באשדוד, באר שבע וראשון לציון, על מנת להניעם לשלם להם כסף שלא כדין. עקב האיומים, הקשישים - אשר חלקם בשנות ה-90 לחייהם, שילמו לנאשמת ואיוון סכום כולל של ₪ 118,000, \$ 18,100 ו- 1,200 יורו ב- 11 מקרים שונים.

במסגרת הקשר, הנאשמת, איוון ואלכס פעלו ביחד עם האחרים באופן שיטתי. האחרים השיגו את פרטיהם האישיים של הקשישים, ובהם שמותיהם, מספרי הטלפון שלהם ועיר מגוריהם. לאחר השגת הפרטים, הנאשמת, איוון, אלכס והאחרים סיכמו ביניהם באיזו עיר יפעלו. האחרים, בידיעת הנאשמת, איוון ואלכס, התקשרו לקשישים, שוחחו עימם בשפה הרוסית, הציגו את עצמם ככזב כעורכי דין או כרופאים, והציגו בפני הקשישים מצג שווא לפיו אחד מקרובי משפחתם של הקשישים (בן/ בת/ נכד/ נכדה/ חבר קרוב וכד') היה מעורב בתאונה בה נפגע בעצמו, נזקק לטיפול רפואי ונמצא כעת בבית חולים, מקבל טיפול רפואי (ניתוח/ תפרים/ וכד') ואינו יכול לדבר באופן ברור, ובנוסף פגע באדם אחר (ילד/ ילדה/ אשה הרה/ תייר וכד') שנפצעו באופן חמור וזקוקים

לטיפול רפואי דחוף, ועלות הטיפול הרפואי מסתכמת בסכומי עתק (עשרות/ אלפי/מאות אלפי ₪/דולר/יורו). בחלק מהמקרים הציגו האחרים בפני הקשישים מצג שווא לפיו בני משפחתו של הנפגע רוצים להגיש תלונה במשטרה נגד אותו קרוב משפחה של הקשישים ותביעה אזרחית בסכומי עתק כאמור. ובחלק מהמקרים אף ציינו כי בעקבות התלונה במשטרה, קרוב משפחתם צפוי להיאסר למשך מספר שנים. במקרים מסוימים האחרים השמיעו לקשישים קולות של אנשים הזועקים לעזרה וטענו כי המדובר בקרוב משפחתם של הקשישים שהיה מעורב בתאונה.

כדי להניע את הקשישים למסור לידיהם כסף, האחרים טענו בפניהם בכזב שהם נמצאים בקשר עם קרובי משפחתו של האדם שנפגע, ויכולים לייצג את הקשישים וקרוביהם, וכי ביכולתם של הקשישים להציל את קרוב משפחתם מתלונה במשטרה, מאסר ותשלום סכומי עתק, על ידי העברת כספים לנציג שישלח אליהם. בחלק מהמקרים, כדי להעצים את הלחץ על הקשישים ולמנוע מהם ליצור קשר עם קרוביהם ולברר את מצבם האמיתי, אמרו האחרים לקשישים כי אסור להם לנתק את השיחה או לפנות למשטרה, וטענו בפניהם בכזב שיש למסור את הכסף באופן מידי לנציג שישלח אליהם, על מנת שניתן יהיה להתחיל את הטיפול הרפואי לו זקוק האדם שנפגע. וטענו שנציג משפחת הנפגע נמצא בדרך לביתם של הקשישים על מנת לקחת את הכסף.

הנאשמת, איוון ואלכס נערכו מבעוד מועד כך שאחד מהם נכח באזור מגוריהם של הקשישים אליהם התקשרו האחרים באותו זמן, והם עמדו בקשר טלפוני ישיר עם האחרים ובינם לבין עצמם, וקבלו מהאחרים את הכתובות המדויקות של הקשישים ואת הסכום שאמור להימסר לידם על ידי הקשיש, הגיעו לבתיהם של הקשישים וקיבלו מידיהם את הכספים. איוון קיבל את הכספים באירוע אחד, הנאשמת קיבלה את הכספים בחמישה אירועים ואלכס קיבל את הכספים ב - 5 אירועים נוספים.

הנאשמת, איוון ואלכס התחלקו ביניהם בכספים שקיבלו מהקשישים, וחלק מהכספים נשלחו לאחרים בחו"ל.

כתוצאה ממעשי הנאשמת, איוון ואלכס, נגרמו לקשישים ולקרובי משפחתם פגיעה כלכלית, עוגמת נפש, לחץ נפשי והם חשו מבוהלים. מקור הכספים שנסחטו מהקשישים היה בחלקו מקצבאות שונות אותם קיבלו הקשישים ובחסכוניות שנאספו בעמל רב במשך שנים ארוכות, או נשמרו עבור קרובי משפחתם.

כתב האישום מפרט 11 אירועי סחיטה אלו -

לאסיה שולמן, ילידת 1932, נאמר, כי בנה עשה תאונת דרכים ופגע בילדה. הבן נמצא בטיפול רפואי והילדה נמצאת במצב קשה, וכדי שהבן לא יאסר יש לשלם 100,000 ₪. בעקבות האיומים נמסר הסך של 10,000 ₪.

לראיסה דיסיוקוב, ילידת 1946, נאמר, כי בתה נפלה על ילדה ורוצים להגיש נגדה תלונה, ויש לשלם כסף. נמסרו 3,100 \$ - כספי פנסיה מרוסיה.

לאולג גורביץ, יליד 1949, נאמר, כי בתו פגעה בילדה קטנה ומשפחת הילדה מסכימה לפיצוי בסך 20,000 ₪ על מנת שלא לפנות למשטרה. נמסרו 20,000 ₪ שנמשכו על ידי המתלונן מחשבון הבנק שלו.

לנאום קפלן, יליד 1923, נאמר כי בנו דרס אישה בהריון שנמצאת במצב קשה וצריך 40,000 ₪ עבור הטיפול הרפואי, אחרת יעצרו את הבן, שגם הוא עובר ניתוח. נמסרו 20,000 ₪.

לאליזורה שליאקמן-בסין, ילידת 1934, נאמר כי הבן היה מעורב בתאונה ופגע בילדה שנפצעה קשה וזקוקה לניתוח, וכדי שלא יפנו למשטרה יש לשלם 95,000 ₪ לכיסוי עלויות הניתוח. נמסרו 40,000 ₪- כסף ששמרה המתלוננת עבור בתה.

לרוליה קולטוניק, ילידת 1930, נאמר כי הנכדה עשתה עבירה חמורה, נפצעה, וכדי שלא תלך לכלא יש לשלם 20,000 ₪. נמסרו 8,000 ₪.

לחונה קלינקין, ילידת 1939, נאמר כי הכלה נפלה והיא מטופלת בבית חולים ויש לשלם 5,000 ₪. נמסרו 4,000 ₪.

לברוך נשא חן, יליד 1949, נאמר כי בת הזוג שלו עשתה תאונה, נפגעה בשפתיים ונשברו לה שיניים, ועלות הטיפול היא 30,000 דולר. נמסרו 4,000 ₪.

לליליה חש, ילידת 1940, נאמר כי הנכד היה מעורב בתאונה ופגע באשה, ויש לשלם 15,000 דולר או שהמשטרה תעצור אותו. נמסרו 15,000 דולר.

לנלי מיאסקובסקי, ילידת 1936, נאמר כי החבר הכי טוב שלה היה מעורב בתאונה ופגע בתיירת מישראל, ויש לשלם 30,000 ₪ כדי שלא יעצר. נמסרו 5,000 ₪ ו- 1200 יורו.

לפיוטר ליבשיץ, יליד 1930, נאמר כי הנכד היה מעורב בתאונה ופגע בילדה שנחבלה בראשה וזקוקה לטיפול רפואי שעולה 30,000 דולר ויש לשלם סכום זה על מנת שלא תהיה תלונה במשטרה והנכד יאסר לשלוש שנים. בנוסף נאמר שהנכד עצמו נפגע בפיו. נמסרו 7,000 ש"ח.

2. על יסוד הודאת הנאשמת בעובדות כתב האישום המתוקן, כאמור, היא הורשעה בעבירה של קשירת קשר לפשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין תשל"ז-1977, וב- 11 עבירות של סחיטה באיומים, לפי סעיף 428 סיפא לחוק העונשין תשל"ז-1977.

תסקיר שירות המבחן

שירות המבחן ערך תסקיר על הנאשמת בו צוינו בין היתר הדברים הבאים-

הנאשמת בת 23, ילידת אוקראינה. בארץ משנת 1998. בעלת 12 שנות לימוד, רווקה ואם לילדה בת שנתיים ו-9 חודשים. עובדת מזה כמה חודשים בבית קפה. מתגוררת עם בתה, אמה ואחותה בדירה שכורה באשדוד. נולדה וגדלה באוקראינה. בהיותה בת 5 עלתה לארץ. מגיל צעיר נהגה לעבוד ולעזור בכלכלת המשפחה. שירתה בצבא חודש אחד ושחררה לאחר שהרתה. אין לה קשר עם אבי בתה.

שירות המבחן התרשם כי לנאשמת קושי בתחום הבין אישי, המתבטא ביצירת קשרים זוגיים לא מיטיבים ובחירת בני זוג עם קשיי תפקוד ויציבות במישורי חיים שונים. אשר לבן זוגה האחרון, שותפה לעבירות, תיארה, כי הכירה אותו בהיותו אסיר ולאחר שחרורו עברו להתגורר יחד. תיארה קשר זוגי טוב ויציב בתחילתו, אך לאחר שהצטרפה למעשי העוקץ תיארה ריחוק רגשי, תחושות של ניכור ושל דחייה. עם זאת נשארה בקשר בגלל תלות

רגשית וכלכלית.

הנאשמת נעדרת עבר פלילי. לוקחת אחריות מלאה על ביצוע העבירות המיוחסות לה, ומביעה חרטה ובושה. מתארת קושי רגשי הקשור להתנהגותה הבלתי נורמטיבית והפוגענית ותחושות שליליות ביחס לעצמה. תיארה כי בטרם ביצוע העבירות התמודדה עם קושי כלכלי משמעותי משום שהיא ובן זוגה לא עבדו.

שירות המבחן התרשם כי הנאשמת מצויה במצוקה רגשית לאור מעורבותה בפלילים והפגיעה בחסרי ישע, והיא חווה את התנהגותה כלא מוסרית ואכזרית. צוין כי הנאשמת הביעה רצון ומוכנות להחזיר כסף לנפגעים ואף לסייע להם במידת הצורך. שירות המבחן ציין כי הנאשמת הביעה את הסכמתה להשתלב בטיפול.

לאחר ששקל את גורמי הסיכון והסיכוי של הנאשמת התרשם שירות המבחן כי רמת הסיכון הנשקפת מהתנהגותה הינה נמוכה. והמליץ להעדיף בעניינה את הנתב השיקומי ולהטיל עליה צו מבחן למשך שנה, מאסר בעבודות שירות, מאסר על תנאי והתחייבות כספית.

ראיות הצדדים לעונש

1. המאשימה הגישה הצהרות נפגע שנאספו מהמתלוננים. מתוארים בהן תחושות של דיכאון, כאב וסבל, פחד, עוגמת נפש, לחץ, תסכול, החמרה במצב בריאותי ונזקים כספיים.

2. ההגנה הגישה חוות דעת קרימינולוגית על הנאשמת, בה תוארו קורותיה ובין היתר גירושי הוריה, הנתק עם אביה, קשיי ההתאקלמות שלה בארץ, ומצוקה כלכלית מתמשכת. הנאשמת דיווחה על אירוע טראומתי שעברה בגיל ההתבגרות. בגיל 21 הפכה לאם חד הורית. היא מתקשה בתפקוד ההורי. נמצאת לסירוגין בקשרים זוגיים פוגעניים תוך יצירת חיבור מעוות בין מקורות פרנסה לבין גברים נצלנים. ללא יציבות תעסוקתית. בתקופה האחרונה נחשפה לעולם הזנות. לא מנהלת אורח חיים עברייני, ובאירוע העבירה הספציפי נגררה לשתף פעולה עם בן זוגה על רקע מצוקה רגשית וכלכלית מתמשכת.

עורכת חוות הדעת התרשמה כי קיים צורך אמיתי ומידי במתן מענה טיפולי ייחודי ומתמשך בכל המישורים- נפשי, הורי, זוגי ותעסוקתי. עוד ציינה כי עונש של מאסר בפועל עלול לדרדר משמעותית את מצבה של הנאשמת ולפגוע באופן חמור בבתה.

3. העו"ס הקהילתית המטפלת בנאשמת ובמשפחתה מסרה כי נעשו פעולות שונות כדי לדאוג לבתה הקטינה של הנאשמת למקרה שהנאשמת תישפט למאסר. הקטינה לומדת בגן ששעות הפעילות בו ארוכות מהרגיל. אמה של הנאשמת הגישה בקשה לאפוסטרופסות על הקטינה ונעשתה פנייה להכיר בה כמשפחה אומנת. וציינה כי אם יהיה תאריך מוגדר לכניסת האם לכלא, ניתן יהיה להכין את הקטינה למהלך זה.

טיעוני הצדדים

1. ב"כ המאשימה עמדה על הערכים שנפגעו ממעשי הנאשמת- שמירה על קניינם של המתלוננים ושלומם הנפשי. הדגישה כי מעשי הנאשמת ושותפיה הטילו על המתלוננים אימה ופחד וכך הם הצליחו לסחוט מהם את הכספים. הפנתה לדבריה של הנאשמת בעצמה בהודאתה במשטרה לפיהם לא יכלה לשאת את מבטיהם של הקשישים ולכן הפסיקה להגיע לדירותיהם אך המשיכה בביצוע העבירות. טענה כי מדובר ב-11 אירועים נפרדים לצורך קביעת מתחם העונש. טענה לחומרת העבירות; ציינה כי חלק מהכספים שנסחטו היו כספים שנשמרו אצל המתלוננים למטרות מסוימות כמפורט בכתב האישום; עמדה על התכנון המוקדם של העבירות; ועל הנזק הכלכלי והנפשי שנגרם למתלוננים.

הפנתה לעונשים שנגזרו על שותפיה של הנאשמת לעבירות. בעניינו של איוון, שהיה שותף לכל 11 האירועים בהם הורשעה הנאשמת, נקבע מתחם עונש הולם של 33 עד 60 חודשי מאסר ונגזרו עליו 44 חודשי מאסר בפועל והפעלת 8 חודשי מאסר על תנאי במצטבר, ובסה"כ 52 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי בסך 50,000 ₪. ערעורו של איוון נדחה. אלכס, אשר הורשע בחמישה מקרים, נדון במסגרת הסדר טיעון סגור, ל-14 חודשי מאסר בפועל בכפוף להפקדת סך של 45,000 ₪, לטובת פיצוי למתלוננים, טרם הטיעונים לעונש. ציינה, כי חלקה של הנאשמת בפרשה זהה לחלקו של איוון, ויש לקבל את מתחם העונש שנקבע בעניינו. וטענה, כי בשל מאמציה של הנאשמת להשיב ולו חלק מהכספים שנסחטו ולהפקיד סכום כסף בטרם גזירת הדין, שיתוף הפעולה שלה במהלך חקירת המשטרה, שאף הביא לחשיפתו של מתלונן נוסף, והעובדה כי היא נעדרת עבר פלילי, הביאו את המאשימה להסתפק בעתירה להטיל עליה 3 שנות מאסר בפועל. ציינה כי בתיק זה ישנה חשיבות מיוחדת להפקדת כספי פיצוי טרם הטיעון לעונש באופן שהמתלוננים יוכלו לראות מעט מכספם בחזרה. ביקשה לחייב את הנאשמת ביתרת הפיצוי, מעבר לפיצוי שהופקד, על מנת להשיב את דמי הסחיטה למתלוננים.

פירטה כי בת"פ 57320-02-16 של בית משפט זה, הואשמו 3 נאשמים ב-85 עבירות סחיטה באיומים סיפא ו-88 עבירות של סחיטה באיומים רישא, ונטען כי נסחטו כמיליון שקלים. על אחד הנאשמים הוטל עונש של 6.5 שנות מאסר בפועל בכפוף להפקדת 150,000 ₪ ו-50,000 ₪ נוספים שישולמו בתשלומים לאחר גזר הדין; ומשפטם של השניים האחרים עדיין מתנהל.

בת"פ 57310-06-16 של בית משפט זה הנאשמים סחטו כ-200,000 ₪ מ-21 מתלוננים. והוצגו הסדרים כדלקמן- בעניינו של נאשם שהורשע ב-21 מקרים של סחיטה באיומים סיפא ו-16 מקרים של סחיטה באיומים רישא- 4.5 שנות מאסר בכפוף להפקדה של 50,000 ₪ לטובת הפיצוי; בעניינו של נאשם שהורשע ב-18 מקרים של סחיטה באיומים סיפא ו-8 מקרים של סחיטה באיומים רישא- 3 שנות מאסר בכפוף להפקדה של 75,000 ₪. אותו נאשם לא הפקיד את הפיצוי ונדון ל-4.5 שנות מאסר בפועל והשבת שאר הכסף בסך 78,000 ₪; ובעניינו של נאשם שהורשע בסיוע ל-7 עבירות סחיטה באיומים רישא ועבירה של סחיטה באיומים רישא- 13 חודשי מאסר בפועל והפקדת סך של 10,000 ₪ לטובת הפיצוי.

טענה כי השיקול המרכזי בעריכת הסדרי הטיעון בפרשה זו היה הטבת הנזק והשבת הכספים. ציינה כי המתלוננים מבוגרים מאד ומשמעות הפיצוי המידי ברורה.

עוד טענה, כי יש להחמיר בעונשה של הנאשמת בשל מעשיה החמורים, שכוונו מראש נגד אוכלוסייה מוחלשת של קשישים דוברי רוסית. מנגד, ציינה כי הנאשמת ללא עבר פלילי, אשר הודתה בהזדמנות הראשונה וסייעה להתקדמות החקירה, לקחה אחריות על מעשיה, חסכה את העדת המתלוננים, והפקידה סכום כסף להשבת

דמי הסחיטה.

עתרה להטיל על הנאשמת 3 שנות מאסר, פיצוי ומאסר על תנאי.

הגישה את הצהרות הנפגעים שנאספו מהמתלוננים בתיק זה, את גזרי הדין של שותפיה של הנאשמת לעבירות נשוא כתב האישום המתוקן, ופרוטוקולים מהתיקים הנוספים שפורטו.

2. ב"כ הנאשמת טען כי האנשים שפעלו מליטא, אשר הפעילו את הנאשמת ואת המעורבים הנוספים בפרשה, לא נתפסו ולא נענשו. ציין, כי הנאשמת צעירה בת 25, אשר ביצעה את העבירות בהיותה בת 22 בלבד. היא אם חד הורית לילדה בת 3.5. נעדרת עבר פלילי. זוהי הסתבכותה היחידה עם החוק ומאז לא נחקרה בהליך אחר. כבר בחקירתה, הנאשמת הודתה במיוחס לה, שיתפה פעולה באופן מלא עם חוקריה ומסרה להם מידע רב שקידם את החקירה באופן משמעותי. לדברי הנאשמת, באירועים בהם הגיעה באופן פיזי לדירת הנסחט קיבלה סך שנע בין 400 ל- 500 ₪ ובגין תרגום הכתובת לצוות הליטאי קיבלה סך של 100 ₪. וציין כי לנאשמת מיוחסים חמישה מקרים של הגעה פיזית לבית הנסחטים, וביתר המקרים מיוחס לה תרגום לצוות הליטאי. הדגיש כי החלק העיקרי בעבירות מיוחס לאחרים המתגוררים בליטא. הם אלא שהשיגו את פרטי הנסחטים, את מספרי הטלפון שלהם ואת כתובותיהם והם אלה שקיימו עמם את שיחות הסחיטה.

אשר לאיוון, שותפה של הנאשמת למעשים, דובר במי שהיה בן זוגה של הנאשמת. הקשר בינו ובין האחרים מליטא התגבש בעת היותו אסיר, ולאחר שחרורו הצליח לרתום את הנאשמת מאחר והכיר את מצוקותיה ואת הקושי הכלכלי בו היתה נתונה, ותיאר בפניה פעולה פשוטה של הגעה לדירה וקבלת כסף.

הנאשמת מביעה צער על מעשיה, וכבר בעת המעשים, לאחר 5 אירועים בהם הגיעה לביתם של המתלוננים, החליטה שהיא אינה יכולה לעשות זאת והודיעה לאיוון שהיא מבקשת לצאת מהקשר. והוא שכנע אותה לקחת חלק רק בתרגום הכתובות שיועברו מהאחרים בליטא. הוסיף כי הנאשמת לוקחת אחריות על מעשיה ומצרה עליהם.

טען, כי אמנם, לאור החלטות של מותב אחר, נמנעה הנאשמת להעלות טענה המתייחסת לסעיפי החיקוק בהם הואשמה, אך במסגרת הטיעונים לעונש מתבקש בית המשפט להתייחס לעובדות כתב האישום המתוקן ככאלה המגלות עבירה של קבלת דבר במרמה ולגזור את העונש על פי המתחמים הנהוגים בעבירה זו ולא בעבירות של סחיטה באיומים.

הגיש את הפרוטוקולים בת"פ 17903-01-15 ובת"פ 57310-02-16 בהם הוצגו הסדרים שהתקבלו על ידי בית המשפט והעונש הממוצע לאירוע היה כחודש ימים. ציין כי בחלק מהתיקים שהגיש, הסדר הטיעון הושג לאחר שנוהל הליך הוכחות ארוך בו העידו כ- 40 קשישים מכל רחבי הארץ, וזאת בניגוד לעניינו בו הנאשמת הודתה במיוחס לה בהזדמנות הראשונה, וחסכה הן בזמן שיפוטי והן את עוגמת הנפש שהיתה נגרמת לקשישים אם היו נדרשים להעיד בבית המשפט.

אשר לפיצוי, טען, כי לשיטת המאשימה, הסכום שנלקח בפרשה בה מעורבת הנאשמת עומד על

200,000 ₪. נאשם אחר בפרשה הפקיד סך של 45,000 ₪ ועל איוון הוטל פיצוי של 50,000 ₪. בתיק נוסף הוחזרו למתלוננים 7,000 ₪, והנאשמת בעצמה הפקידה סך של 39,000 ₪ לטובת הפיצוי. כך שבסך הכל נותרו עוד 50,000 ₪ שטרם הוחזרו לנפגעים. בהתייחס לנאשמת טען כי מאז שחרורה למעצר בית עבדה במספר עבודות מזדמנות כדי לעמוד בהתחייבותה להפקיד סך של 25,000 ₪ לטובת הפיצוי, והפקידה סכום נוסף מרצונה. ועתר להסתפק בסכומים שהופקדו על ידי הנאשמת.

עוד הפנה לתסקיר שירות המבחן על הנאשמת ולחוות הדעת הקרימינולוגית שהוכנה עליה המפרטים את קורות חייה של הנאשמת ואת מצבה.

3. הנאשמת הביעה צער על מעשיה ורצון לפצות את הנפגעים. ביקשה את התחשבות בית המשפט, והזדמנות לשקם את חייה.

דין והכרעה

1. הנאשמת הורשעה בעבירה של קשירת קשר לפשע וב-11 עבירות של סחיטה באיומים. אופי מעשי העבירות של הנאשמת, הדמיון בין המעשים, שיטת הביצוע שלהם, תקופת הזמן בה בוצעו המעשים, והעובדה שכל המעשים נעשו במסגרת אותה תכנית עבריינית, מצדיקים לראות את מכלול מעשי הנאשמת כאירוע אחד, לקבוע מתחם עונש הולם לאירוע כולו ולגזור עונש כולל לכל העבירות שבוצעו במסגרת האירוע.

2. הערכים החברתיים שנפגעו ממעשי העבירה של הנאשמת הם בין היתר, השמירה על האוטונומיה של הפרט ורצונו החופשי, הזכות לביטחון אישי, זכות הקניין והזכות לכבוד.

"סחיטה באמצעות איומים פוגעת באופן ניכר בשלום הציבור, בשלוות נפשו ובביטחונו. היא משבשת את מרקם חייהם של הנסחטים, במישור האישי והכלכלי. היא מהווה עשיית דין עצמי וגורמת לשלילת קניינו של האחר תוך פגיעה בחירותו..." - ע"פ 2580/14 אבו ליל חסן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 23.9.2014)

בהתחשב בטיב המעשים, השיטתיות בה בוצעו, מיהות הקרבנות, והנזק שנגרם להם, הרי שמידת פגיעת מעשי הנאשמת בערכים החברתיים האמורים, הינה גבוהה מאוד.

3. העבירה של סחיטה באיומים טבועה בכיעור מיוחד, מעבר לכיעור הרגיל הכרוך במעשים פליליים. הסוחט גורם לנסחט לפעול בניגוד לרצונו, לוותר על קניינו ועל חופש פעולתו וקולע אותו למצוקה. בדרך כלל אין המדובר בפעולה חד פעמית, והעברייני, שרואה כי טוב, ממשיך בפעולתו כל עוד הוא יכול.

4. עבירות הסחיטה מהוות "תחום עבריינות" בפני עצמו. הן נפוצות, פגיעות קשה לפרט ולחברה והאינטרס הציבורי מחייב לפעול נגד מבצעייהן בתקיפות.

5. העונש הקבוע לעבירת הסחיטה באיומים, בחלופה בה הורשעה הנאשמת - סעיף 428 סיפא לחוק העונשין - 9 שנות מאסר, מדבר בעד עצמו על החומרה בה החברה רואה את העבירה.

6. אינני מקבל את טענת הסנגור שיש להתייחס אל מעשי הנאשמת כאל מעשים של קבלת דבר במרמה - שמידת חומרתם פחותה מזו של מעשי סחיטה. במישור הפורמאלי, הנאשמת הודתה בביצוע עבירות של סחיטה באיומים. במישור המהותי, מצגי השוא שהוצגו לקשישים, שבעטיים הם נאלצו לשלם את סכומי הכסף ששילמו, היו כרוכים באיומים ממשיים לפגיעה בחירותם ובבריאותם של קרובי משפחות הקשישים, ומעשי הנאשמת וחבריה לקשר מהווים במובהק עבירות של סחיטה באיומים.

7. מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות סחיטה, במיוחד בנסיבות בהן הקרבן פעל כדרישת הסחטן, הינה של מאסר משמעותי לריצוי בפועל.

"עבירה של סחיטה באיומים פוגעת באושיות סדרי החברה. ניצול חולשתו של אדם באיומים על בטחונו ושלומו, והטלת אימה כדי להשיג דבר מהקורבן מחייבת תגובה עונשית קשה" - ע"פ 602/02 רפי **אוחנינה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו)

8. באשר לנסיבות ביצוע העבירות -

הנאשמת פעלה עם אחרים - חלקם גורמים עבריינים מחו"ל - במסגרת תכנית עבריינית שיטתית ומאורגנת, ופעולותיה נעשו מתוך תכנון מוקדם, ידיעת הפרטים ושיתוף פעולה מתואם להשגת יעדי הקשר.

הנאשמת היתה בין קושרי הקשר. היא ידעה ששותפיה לקשר מחו"ל מתקשרים לקשישים דוברי רוסית המתגוררים בישראל ומציגים בפניהם מצגי שוא שונים שתוכנם הטיל עליהם אימה ופחד, ועל רקעם הם נדרשים לשלם סכומי כסף שונים ונכנעים לכך. היא היתה מקבלת מראש פרטים על זירת הפעולה המתוכננת ומגיעה למקום, ואחר כך, כשקרבן קונקרטי נפל ברשת העבריינית, היא הגיעה אליו ונטלה את הכספים שהוא נאלץ לשלם.

הכספים שנסחטו מהקשישים חולקו בין הנאשמת לבן זוגה - שנמנה על החבורה העבריינית - וחלקם נשלח לעבריינים האחרים בחו"ל.

על מנת להוציא לפועל את סחיטת הקשישים, נדרשו שיתוף פעולה ותיאום בין שני מרכיבי הסחיטה. תחילה, שיחות הסחיטה הטלפוניות מחו"ל, ובהמשך, הגעה פיזית אל ביתם של הקשישים על מנת לקחת מהם את הכספים. ללא החלק הראשון, לא יכל להתקיים החלק השני, וללא החלק השני לא היה טעם בחלק הראשון. כך שכל אחד משני המרכיבים המתוארים היה נחוץ למימוש התכנית העבריינית בבחינת "מעשה שבלעדיו אין".

הנאשמת היתה מעורבת בכל 11 מעשי הסחיטה באיומים המתוארים בכתב האישום, ובחמישה מהם היא הגיעה בעצמה לבתי הקרבנות וקיבלה מהם את כספי הסחיטה.

חלקה היחסי של הנאשמת בביצוע העבירות היה מרכזי ומשמעותי.

סכומי הכסף שנסחטו מהקשישים מצטברים לכדי הסך של כ- 200,000 ₪.

סיפורי הסחיטה שהוצגו לקשישים, שנגעו ליקיריהם, היו קשים ומעוררי דאגה, וביחד עם הצורך בתשלום סכומי הכסף המשמעותיים עבורם, יצרו לקשישים חוויה קשה ומטלטלת, שמטבעה גורמת לפגיעה רגשית וחורצת סימן בנפש. הדים לכך ניתן למצוא בהצהרות הנפגעים שהוגשו לתיק בית המשפט.

הנאשמת וחבריה פעלו באינטנסיביות גבוהה. 11 מעשים על פני כ- 50 יום. פעם אחר פעם, בריטואל קבוע - יציאה מהבית, המתנה לעדכון, נסיעה לעבר המטרה, הגעה לבית הקרבן, קבלת הכסף, וחזרה חלילה. ולקראת כל מעשה וגם במהלכו, יש די זמן לעצור ולחשוב עליו ועל משמעויותיו לקרבנות. ובכל זאת הנאשמת המשיכה והתמידה בפעילותה העבריינית. גם לאחר שלבה לא עמד במראות הקשישים הנסחטים המעבירים לידיה כספים, היא לא חדלה מעצם השתתפותה ב"פרוייקט" העברייני, אלא רק נמנעה מלהגיע בעצמה לבתי הקשישים.

הסיבות שהביאו את הנאשמת לבצע את מעשיה הנין בצע כסף; הצורך בכסף; והיכולת לבצע את המעשים מבלי לקחת סיכון גדול להיתפס ולשלם מחיר.

9. מעשי הנאשמת בוצעו במסגרת פרשה רחבה שכונתה "העוקץ הליטאי", בה היו מעורבים נאשמים רבים, שפגעו בקשישים רבים וסחטו מהם סכומי כסף גדולים באותה שיטה.

כאמור, הנאשמת הורשעה ב- 11 מעשי סחיטה באיומים, בהם נסחטו מקשישים סכומי כסף המצטברים לכדי כ- 200,000 ₪.

בת"פ 57320-02-16 של בית משפט זה, נאשם שהורשע בעשרות מעשי סחיטה במסגרת הפרשה, בהם נסחטו מקשישים סכומי כסף המצטברים לכמיליון ₪, נידון ל- 6.5 שנות מאסר בפועל, לאחר שהפקיד סך של 150,000 ₪ לפיצוי קרבנות הסחיטה וחויב להפקיד סך נוסף של 50,000 ₪.

בת"פ 57310-06-16 של בית משפט זה, הנאשמים סחטו כ- 200,000 ₪ מ- 21 מתלוננים, ובית המשפט קיבל את הסדרי הטיעון שהוצגו בפניו והטיל על נאשם שהורשע ב- 21 מעשי סחיטה באיומים סיפא ו- 16 מקרים של סחיטה באיומים רישא- 4.5 שנות מאסר בפועל בכפוף להפקדה של 50,000 ₪ לטובת הפיצוי; על נאשם שהורשע ב- 18 מקרים של סחיטה באיומים סיפא ו- 8 מקרים של סחיטה באיומים רישא- 4.5 שנות מאסר בפועל ופיצוי בסך 78,000 ₪; ובענין נאשם שלישי, שהורשע בסיוע ל- 7 עבירות סחיטה באיומים רישא ועבירה של סחיטה באיומים רישא, הוצג הסדר טיעון עם המלצה לעונש של 13 חודשי מאסר בפועל והפקדת סך של 10,000 ₪ כפיצוי.

במסגרת פרשיית מעשי הנאשמת עצמה, נאשם אחר, אלכסנדר קובלנקו, הורשע בעבירה של קשירת קשר לפשע וב- 5 עבירות של סחיטה באיומים, לפי סעיף 428 סיפא לחוק העונשין.

הוא הפקיד בקופת בית המשפט 45,000 ₪ לטובת פיצוי קרבנות העבירות, ובית המשפט קיבל את המלצת הצדדים לעונש, במסגרת הסדר טיעון, והטיל עליו 14 חודשי מאסר בפועל.

איוון מנדריצ'קו, בן זוגה של הנאשמת, היה מעורב בכל 11 האירועים בהם הורשעה הנאשמת והוא הורשע באותן העבירות שהנאשמת הורשעה. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם למעשיו נע בין 33 ל- 60 חודשי מאסר בפועל והטיל עליו 44 חודשי מאסר בפועל וכן הפעיל במצטבר 8 חודשי מאסר על תנאי שהיו תלויים ועומדים נגדו, ובסה"כ 52 חודשי מאסר בפועל. והטיל עליו מאסר על תנאי ותשלום פיצוי בסך 50,000 ₪.

איוון ערער על חומרת עונשו ובית המשפט העליון דחה את ערעורו.

10. מעשי הנאשמת דומים בעיקרם למעשיו של איוון ומכל מקום אינם קלים מהם; מידת אשמה של הנאשמת אינה נופלת מזו של איוון; והנסיבות הקשורות בביצוע העבירות של כל אחד מהם אינן שונות באופן משמעותי.

מתחם העונש ההולם למעשיו של איוון, שנקבע במשפטו, מקובל עלי, ומתחם העונש ההולם למעשי העבירות של הנאשמת איננו שונה ממנו בצורה משמעותית. הגם שיש מקום להתחשבות מסוימת במרכיב "מידת ההשפעה של אחר על הנאשם בביצוע העבירה".

11. עיינתי בגזרי הדין שהוגשו על ידי הסנגור במסגרת טיעוניו לעונש ולא מצאתי שיש בהם כדי להצדיק קביעת מתחם עונש הולם נמוך משמעותית מזה שנקבע בעניינו של איוון. יצוין, כי בת"פ

17903-01-15 (מחוזי ת"א) **מדינת ישראל נ' גוסיס מנדינוס** כתב האישום תוקן, והנאשמים הורשעו בעבירות מרמה, שהעונש בצדן פחות מזה שבעבירות הסחיטה באיומים.

12. בהתאם לצורך לקיים יחס הולם בין חומרת מעשי העבירות בנסיבותיהם ומידת אשמה של הנאשמת ובין העונש שיוטל; ובהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות; במידת הפגיעה בהם; במדיניות הענישה הנהוגה; ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות; אני קובע כי מתחם העונש ההולם למעשי העבירה שביצעה הנאשמת הוא בין 30 ל- 60 חודשי מאסר בפועל.

13. מצד עקרון אחידות הענישה ובהתחשב בחומרת מעשי העבירות ובמידת האשם, היה ראוי להטיל על הנאשמת עונש דומה לזה שהוטל על איוון, שבית המשפט העליון אמר בעניינו את הדברים הבאים -

"המעשים שביצע המערער יחד עם חבר מרעיו הינם מעשים בזויים ושפלים המחייבים הוקעה ותגובה עונשית הולמת. המערער וחבריו בחרו את קורבנותיהם מתוך אוכלוסייה מוחלשת, קשישים, לעיתים אף קשישים מופלגים, הפעילו נגדם מערכת סחיטה מתוכננת ומתוחכמת, וגזלו מהם את "כבשת הרש". הפגיעה באוכלוסייה מוחלשת במיוחד לאור מקור הכספים שנגזלו, כספי פנסיה וחסכוניות שנצברו שקל לשקל לאורך זמן, כספים שנשמרו עבור בן או בת לעת הצורך, ואף כאלו שנשמרו לכבוד אחרון, מהווה פגיעה ניכרת בקניינם, בבטחונם האישי ובחופש רצונם של הקשישים שנחסטו... המערער היה חלק מחבורה שפעלה בצוותא ושלכל אחד מהם חלק בביצוע. העובדה שהיה מעורב פיסית רק באחד המקרים בקבלת הכסף אין בה כדי להעלות או להוריד מחומרת מעשיו... ביהמ"ש גזר את דינו של המערער תוך התחשבות במדיניות הענישה הנוהגת בדרך כלל, ובפרט בעונשים שהוטלו באותו פרשה ומבלי להתעלם מעקרון אחידות הענישה, הדבר נעשה תוך שמירה על יחס של שקילות בין המעורבים השונים...

לאור כל האמור לעיל לא מצאנו להתערב בגזר דינו של בית המשפט. - ע"פ 7056/17 **איוון מנדריצ'נקו נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 11.02.18).

14. ואולם, במקרה זה התביעה נתנה משקל משמעותי לרכיב הפיצוי בפועל ובהקדם לקרבנות, וכך הגיעה להסדר טיעון מקל יחסית עם נאשמים שהפקידו מראש סכומי פיצוי מוסכמים. ושיקול זה עמד במבחן בית המשפט העליון. בהתחשב בשיקול זה, שבכל הכבוד מקובל גם עלי, הסכימה התביעה לדרוש לנאשמת - שהפקידה לטובת פיצוי הקרבנות סך של 39,000 ₪ - תקופת מאסר קצרה משמעותית מזו של איוון, העומדת על 36 חודשי מאסר בפועל.

15. עונשה של הנאשמת צריך להיקבע בהתאמה לחומרת מעשיה ולמידת אשמה, תוך התייחסות לנושא הפיצוי ושמירת יחס הולם בין העונש שיוטל עליה לעונשים שהוטלו על מעורבים אחרים בפרשה, ובמיוחד לאלה של איוון ואלכסנדר, שהיו מעורבים באותם מעשי עבירות שהיא עצמה ביצעה, או בחלקן. וכן בהתייחס לנתוניה ונסיבותיה של הנאשמת ולנסיבות שאין קשורות בביצוע העבירות.

16. הנאשמת, צעירה כבת 25. אם לילדה קטנה כבת 3.5. הורה יחידנית. ללא עבר פלילי. את העבירות ביצעה בהיותה בת 22, יחד עם בן זוגה דאז, שהיה אסיר משוחרר. היא הודתה במעשיה כבר בחקירתה, שיתפה פעולה עם גורמי החקירה ומסרה מידע משמעותי על הפרשה. בבית המשפט היא הודתה בעובדות כתב האישום המתוקן שהוגש נגדה, וחסכה זמן שיפוט ומשאבים הכרוכים בניהול המשפט כסדרו ואת הצורך בהעדת המתלוננים. בנוסף, היא הפקידה בקופת בית המשפט סך של 39,000 ₪ לטובת פיצוי הקרבנות. היא הביעה חרטה על מעשיה והתנצלה עליהם. זהו מאסרה הראשון ומטבע הדברים הוא יפגע בה ובמשפחתה - בתה, אחותה ואמה. וגורמי הטיפול סבורים כי מאסר ממושך עלול לפגוע בה בצורה חמורה.

17. להשלמת התמונה בנוגע לבתה של הנאשמת, יצוין, כי כעולה מדיווחי גורמי הטיפול הרלוונטיים ומחוות הדעת הקרימינולוגית שהוגשה על הנאשמת, אמה של הנאשמת גידלה את נכדתה בתקופות שונות בהן הנאשמת לא התגוררה עמן, היא משמשת דמות משמעותית עבורה ומגדלת אותה בפועל ולאחרונה היא אף הוכרה כמשפחת אומנה עבורה, בשל הצפי למאסרה של הנאשמת. ואולם, מטבע הדברים, ניתוק ממושך מאם בגיל כה רך, משפיע לרעה.

18. שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשמת ענישה מוחשית ומרתיעה בדמות מאסר בעבודות שירות, אשר תאפשר לה לעבור טיפול אינטנסיבי, להישאר במשפחה עם בתה ובחברה נורמטיבית, לשמר את מקום עבודתה ולא להיחשף להשלכות השליליות של מאסר.

אינני מוצא לנכון לקבל את המלצת שירות המבחן בדבר העונש שיש להטיל על הנאשמת.

כידוע, עמדת שירות המבחן בנוגע לעונש שיש להטיל על נאשם, היא בבחינת המלצה שאינה מחייבת את בית המשפט (ראה למשל, ע"פ 4295/15 ג'אבר אלצאנע נ' מדינת ישראל - פורסם בנבו, 2.5.16; רע"פ 4144/15 אבו אלטיף נ' מדינת ישראל - פורסם בנבו, 16.6.15).

שיקולי שירות המבחן בהמלצותיו, אינם חופפים לשיקולי בית המשפט בגזירת הדין. שירות המבחן מתמקד בעיקר בנאשם ובטובתו (לעתים טובת הנאשם עולה בקנה אחד עם טובת הציבור), ואילו בית המשפט מחויב לשקול אינטרסים רבים ורחבים יותר. בנוסף לכך, שירות המבחן רשאי להמליץ כל המלצה שנראית בעיניו, ללא הגבלה של ממש, ואילו שיקול דעת בית המשפט בענישה, מובנה בחוק ומושפע ממרכיבים ומעקרונות משפטיים שאינם נמצאים על סדר יומו של שירות המבחן.

19. התביעה הצהירה בשיבת ה-3.10.18 כי אם הנאשמת תפקיד סך של 35,000 ₪, היא תסתפק בעתירה לבית המשפט להטיל על הנאשמת 3 שנות מאסר בפועל. הנאשמת עשתה מאמצים ניכרים, על פני תקופת זמן משמעותית, והצליחה להפקיד סך של 36,000 ₪ אשר בתוספת הסך של 3,000 ₪ שהפקידה במסגרת תנאי שחרורה ממעצר, מגיע לסך של 39,000 ₪, העולה על הסכום המדובר מלכתחילה. יש להביא נתון זה בקביעת עונשה של הנאשמת.

20. בנסיבות הענין יש להתייחס אל עמדת התביעה בנוגע לעונש המאסר של הנאשמת, כאילו הוצגה במסגרת הסדר טיעון. במצב כזה, עקרונית, ניתן לחרוג ממתחם העונש ההולם מהשיקול של הסדר הטיעון עצמו. גם המרכיב של שמירת יחס מתאים בין העונש שיוטל לבין עונשים שהוטלו על נאשמים אחרים בפרשה, מאפשר עקרונית לסטות ממתחם העונש ההולם.

21. בהתחשב במכלול הפרטים הנוגעים למעשי הנאשמת ובכלל זה, חומרתם, מידת האשם של הנאשמת, נתוני הנאשמת ונסיבותיה, הודאתה, הפיצוי ששילמה, עמדת גורמי הטיפול, עמדת התביעה לעונש, ושמירת יחס מתאים בין העונשים השונים שהוטלו בפרשה זו, אני מטיל על הנאשמת את

העונשים הבאים -

א. 27 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרה.

ב. 8 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום שחרורה מהמאסר, שלא תעבור עבירת סחיטה באיומים.

ג. אני מחייב את הנאשמת לשלם למתלוננים פיצוי בסך 50.000 ₪. הסך של 39.000 ₪ שהופקד על ידי הנאשמת בקופת בית המשפט עובר לטיעוני הצדדים לעונש, יחשב כתשלום על חשבון סכום הפיצוי שנקבע.

זכות ערעור תוך 45 יום.

ניתן היום, ה' אדר א' תשע"ט, 10 פברואר 2019, בנוכחות הצדדים.